

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 5. Vtrùm intellectus visionem Dei, & vniuersim quæuis potentia
naturalis suos actus supernaturales absque omni auxilio supernaturali
intrinsico possit efficere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

QVÆSTIO V.

Virum intellectus visionem Dei, & vniuersim quæuis potentia naturalis suos actus supernaturales absque omni auxilio supernaturali intrinseco possit efficere.

72 **Q**uæstio est de potentia absolutâ. Nam de ordinariâ certum est, neque intellectu sine lumine gloriæ visionem, neque vllam potentiam naturalem sine habitu sibi infuso aliquem supernaturalem actum efficere posse, vt constat tum ex statutis à nobis q. 2. & 3. tum ex ijs, quæ docent Soar. lib. 6. de Grat. cap. 3. Coninc. 2. 2. disp. 6. dub. 1. & 2. & alij Theologi communiter, cum agunt de huiusmodi habitibus. Dico autem, auxilium intrinsecum vniuersè quoduis comprincipium potentia naturali inherens, & effectiuum simul cum illâ actus supernaturalis; siue illud sit habituale, siue actuale, siue permanens, siue transiens. In eo enim quæstionis difficultas consistit, an absque omni huiusmodi comprincipio possit diuinitus natura actus supernaturales efficere adiuta solum per voluntatem, & omnipotentiam diuinam. Possit enim naturam id prestare absque habitu permanente, quails infunditur ei defacto, dummodò per quiddam aliud æquiualens, & ipsi pariter intrinsecum defectus talis habitus suppleatur, concors Theologorum sententiâ est, vt cum alijs notat Ripal. disp. 34. de Ente supern. sec. 1.

73 **I**gitur intelli Thomistæ præsertim recentiores omnino impossibile reputant, aliquem actum supernaturalem à naturâ effici nullo supernaturali auxilio intrinsecè instructâ, sed tantum extrinsecè adiutâ per voluntatem, aut omnipotentiam diuinam. Ita Bann. 1. p. q. 12. art. 5. dub. 3. Albelda disp. 27. sec. 3. Nazar. contr. 2. Ioan. à S. Th. disp. 14. Carmelitani tract. 2. disp. 4. dub. 4. & 5. Aluar. de Auxilijs disp. 67. Nauarret. tom. 1. contr. 39. §. 1. & 2. & alij. Communis tamen reliquorum Theologorum etiam Thomistarum sententiâ oppositum docet. Pro qua 44. doctores refert Ripal. disp. 34. citatâ sec. 3. Eam tenent Scot. cum suis, Nominales, & præter Palatium asserentem, nullam priscorum Theologorum oppositum sensisse, Angles, Trigos, Ioannem de Neapoli, Zumel, Lorcarn, Arag. Montes. Ripam, & alios huiusmodi Thomistas, tenent ex nostris Fonseca, Valen. Mol. Vazq. Soar. Salas, Alberti. Becan. Arrub. Lorin. Turtian. Quos referunt, & sequuntur Fasol. 1. p. q. 12. art. 5. dubit. 12. Herice disp. 47. cap. 2. Gran. disp. 6. de Visio. sec. 4. Tann. disp. 2. q. 6. dub. 3. Alarc. tract. 1. disp. 3. cap. 4. Ruiz disp. 36. de Prouid. sec. 2. & 3. Ripal. supra. Ouied. 1. 2. tract. 1. contr. 8. pun. 2. Franc. Amic. 1. p. disp. 9. sec. 12. Martinon disp. 8. sec. 2. Recupit. lib. 6. q. 18. & alij Recentiores. Cum quibus etiam sentit Ægid. Lusit. lib. 9. de Beat. q. 6. s. 5. quoad cæteros actus supernaturales, præter visionem Dei, quam exceptit.

Propositio 5.

Intellectus visionem Dei, & vniuersim 74 quæuis potentia naturalis suos actus supernaturales potest diuinitus efficere extrinsecè tantum eleuata per omnipotentiam diuinam absque omni intrinseco comprincipio secum actuè concurrente.

Probatur primò propositio auctoritate, S. Th. dicentis in 4. dist. 49. q. 2. art. 7. *Miraculosè fieri potest diuinâ virtute, quòd aliquis intellectus creatus non habens nisi dispositiones Viæ eleuetur ad videndum Deum per essentiam.* Certum quippe est, nullum comprincipium intrinsecum visionis Dei esse ex dispositionibus Viæ. Et q. 10. de Verit. art. 11. ait, posse mentem ad hoc miraculosè perducì, vt diuinâ essentia vniatur in statu Viæ modo illo, quo vniatur sibi in Patriâ sine hoc, quòd à lumine gloriæ perfundatur. Puta non solum permanenter, sed nec transeunter, cum sit loquutio vniuersalis, & negatiua. Vnde, quando S. Th. 2. 2. q. 125. art. 3. ad 2. ait, *Diuina essentia videri ab intellectu creato non potest, nisi per lumen gloriæ.* de potentia ordinariâ, non de absolutâ censendus est loqui. Cum enim similia habeat q. 13. de Verit. art. 2. non est censendus, vt putauit Capreolus, retractasse his in locis, quòd in 4. sent. docuerat. Retractasset enim dictâ q. 13. de Verit. quòd paulò ante q. 10. de Verit. dixerat. Quòd non est credibile. Quare pro nostrâ propositione stare S. Th. censent Duran. in 4. dist. 49. q. 2. Palac. Mach. Zumel, & alij Thomistæ, præter cæteros nostræ sententiæ Auctores vbi supra.

75 **S**ecundò à ratione probatur propositio eo potissimum argumento, quo similes ad Dei potentiam absolutam spectantes probari solent. Quia nimirum actum supernaturalem à potentia naturali nullo comprincipio supernaturali intrinseco instructâ, sed à Deo tantum extrinsecè eleuatâ, & adiutâ fieri, ex nullo capite tert secum repugnantiam, siue implicationem contradictionis, vt ex solutione eorum, quæ solent opponi, constabit. Ergo non est id negandum possibile omnipotentia Dei. Maximè, cum celebre sit apud Theologos axioma illud, quòd ita protulit S. Th. 1. p. q. 105. art. 5. in corp. *Erroneum est dicere, Deum non posse facere per se ipsum omnes determinatos effectus, qui fiunt per quamcumque causam creatam.* Id quòd etiam habet Scot. in 3. dist. 14. q. 2. art. 2. Mitto alias rationes, quas affert Ripal. & vt minus efficaces rejicit Ouied. supra: apud quos poterunt videri.

76 **A**rguit primò contra nostram propositionem Aluar. ex Trid. sess. 6. cap. 5. decernente, non posse hominem sine gratiâ Dei moueri se ad iustitiam, inferens hinc absque auxilio intrinseco, de quo agimus, non posse hominem iuxta Concilium actus supernaturales efficere. Sed certè Concilium solum agit de auxilio gratiæ alliciente voluntatem ad bene operandum, quæ in sanctâ cogitatione, aut etiam motu indeliberato voluntatis consistit: neque effectiuè, sed tantum, vt mera conditio ad actus supernaturales concurrat. De quo in præsentì quæstione sermo non est. Non verò agit de auxilio complemente vires potentia naturalis, eamque eleuante, cum eademque concurrente effectiuè ad opera supernaturalia, qualis est habitus infusus, aut aliud quid
FFF 2 aquil.

æquivalens illi. De quo hic tractatur. Tum necessitas gratiæ, de qua agit, non de potentiâ absolutâ, sed de potentiâ ordinariâ est, vt notat Ripal. disp. 74. cit. n. 39. Præterquàm quòd Concilium tantùm intendit definire, non posse hominem viribus arbitrij ad iustificacionem disponi. Quod ad rem nostram non attinere, palam est.

77 Secundo arguit Aluarez. Deus per assistentiam extrinsecam omnipotentis suæ omnibus creaturis communem non potest eleuare naturam ad actus supernaturales, Ergo requiritur principium naturæ intrinsecum ad huiusmodi eleuationem. Respondeo, bifariam posse Deum dici assistere creaturis. Primò per sui immensitatem, aut etiam per earum conseruationem: & hæc assistentia omnibus creaturis communis est; neque ad rem nostram facit. Secundo per decretum concurrendi cum illis ad ipsarum operationes: & hoc aut potest esse illis debitum, quale est decretum, quo Deus concurrit cum omnibus causis naturalibus ad sua opera naturalia; vel etiam, quo concurrit cum causis aliunde iam per aliquid supernaturale præuini eleuatis ad opera supernaturalia: aut potest esse illis indebitum; & tale est, quod nos exigimus pro eleuatione naturæ ad opera supernaturalia, quando deest ei comprincipium intrinsecum eleuationum eius. Igitur assistentia omnipotentis specialis, quæ ex decreto isto naturæ indebita, & ex ipsa omnipotentia resultat, ea est, quam dicimus posse quàm optimè supplere defectum auxiliij, siue comprincipij intrinseci, de quo tractamus, & quæ auxiliium Dei extrinsecum eleuationum naturæ ad opus supernaturale vocari solet.

78 Tertio, Ex sententiâ nostrâ infert Aluarez, posse naturam viribus arbitrij, & sine gratiâ opera supernaturalia patrare, sed infert malè. Quia, quod fit à naturâ eleuatâ medio prædicto auxiliio extrinsecò, nec viribus arbitrij, nec sine gratiâ fit; cum illud sit merè gratuitum, & aliamque insuper respectu actus voluntatis gratiam cognitionis allicientis supponat.

79 Quarto obijcit Aluarez. Potentia creata intrinsecè non informata auxiliio supernaturali est purè naturalis. Ergo improporcionata, atque adeò impotens ad actus supernaturales. Respondeo, potentiam creatam seorsim sumptam, æquè esse purè naturalem, improporcionatam, & impotentem ad actus supernaturales, quando adest ei auxiliium intrinsecum, ac, quando extrinsecum; prout coniunctam verò cum auxiliio æquè manere supernaturalizatam, eleuatamque, & proporcionatam, atque adeò potentem ad actus supernaturales per extrinsecum auxiliium iam explicatum, ac per intrinsecum.

80 Quinto arguit. Deus non potest concurrere ad actum supernaturalem vitalem nisi vt causa vniuersalis; aliàs se solo actum vitalem posset facere. Quod repugnat, Ergo debet supponere potentiam vitalem intrinsecè completam per supernaturale auxiliium ad talem actum. Nego antecedens. Quia Deus vt causa particularis concurrere potest ad actum supernaturalem vitalem, supplendo concursus auxiliij intrinseci medio decreto concurrendi ad talem actum cum solâ potentiâ vitali indebito ipsi potentis; siue possit insuper supplere influxum ipsius potentis, faciendò se solo actum vitalem, siue secus. Quod non interest ad rem.

81 Sexto arguitur, Natura est causa principalis actus supernaturalis, Ergo ab intrinsecò de-

bet esse ei proporcionata: aliàs Deus extrinsecè concurrens cum illâ causa principalis esset intellectiõnis, & volitiõnis; fieretque, vt Deus intellectiõnis, & volitiõnis ita se productâ intelligeret, & vellet. Quod est absurdum, Respondeo, æquè dici posse naturam causam aut principalem, aut instrumentalem actus supernaturalis, siue per intrinsecum, siue per extrinsecum auxiliium iuuetur à Deo ad illum causandum, In quo solum potest esse quæstio de nomine iuxta dicta à nobis q. 1. Quoquo autem ex ijs modis Deus concurrit cum naturâ ad efficiendum actus eius intellectiõnis, & volitiõnis, quantumuis vt causa principalis, necunde fore, vt Deus per illos intelligat, & velit. Sicut neque auxiliium intrinsecum ad illos vt causa principalis iuxta Thomistâ concurrens intelligit, & vult. Quia nimirum non sunt illi intellectiõnis, & volitiõnis Dei; sicut neque intrinseci auxiliij: quemadmodum sunt intellectiõnis, & volitiõnis naturæ per eos intellectiue, & volitiue.

82 Septimo arguitur, Habitus infusus est tota ratio, & virtus agendi actus supernaturales. Ergo natura nullatenus potest illos facere sine habitu infuso; faceret enim illos sine virtute ad ipsos faciendos. Quod est impossibile, Nego antecedens, si ita dicatur habitus tota ratio, & virtus agendi; vt nulla relinquatur naturæ virtus agendi immediatè eiusmodi actus, iuxta dicta q. 4. Quo cessat argumentum. Per quæ cætera, quæ opponi contra propositionem possunt, facile quisque diluet.

Propositio 2.

83 Omnes actus supernaturales etiam vitales, qui de factò fiunt à naturâ per comprincipium intrinsecum, diuinitus effici possent per solum auxiliium extrinsecum.

Hæc propositio contra Ripal. supra sect. 7. & multos alios ex Auctoribus nostræ sententiæ statutz proposit. 1. est. Quotquot enim putant, actum vitalem aut consistere in actione physica oriundâ à potentiâ vitali, aut eam in suo conceptu inuoluere, consequenter censent, actum vitalem supernaturalem nascentem à potentiâ vitali simul, & à comprincipio supernaturali ipsi intrinsecò in suo conceptu dicere actionem se ipsâ pendentem essentialiter tum à potentiâ vitali, tum à tali comprincipio; sine quo proinde talis actus à Deo se solo adiuuante potentiam nullatenus effici poterit; quia actio essentialiter pendens ab aliquo principio absque concursu in ipsam talis principij stare nullatenus potest, vt est notissimum. Quocirca Auctores isti solum dicunt, eos actus vitales supernaturales posse à naturâ effici adiuuâ per solum auxiliium extrinsecum, (hoc est per omnipotentiam diminam motam speciali, indebitoque decreto Dei concurrendi cum ipsâ naturâ iuxta dicta n. 77.), qui alioquin per suam essentialitatem non sunt ab auxiliio intrinsecò dependentes. Vnde consequenter censent, duplex esse genus actuum supernaturalium vitalium in quauis materiâ, & circa quauis obiecta possibilem. Alterum eorum, quæ suapte essentialitè sunt dependentes ab auxiliio intrinsecò, atque adeò sine illo effici nequeunt. Alterum eorum, qui suapte item essentialitè sunt dependentes ab auxiliio extrinsecò, & sine illo etiam effici nequeunt.

Nos verò, qui cum multis alijs opinamur, 84 actus

actus vitales, saltem qui de facto dantur, per actionem superadditam ab ipsis adæquatè distinctam fieri: atque adeò, qui modò fiunt per vnam, oriundam essentialiter ab his principijs, potuisse fieri per aliam oriundam ab alijs iuxta doctrinam statutam in Pharo Scient. disp. 2. q. 1. consequenter asserimus, omnes actus vitales, qui de facto sunt à naturà per comprincipium intrinsecum, diuinitus effici potuisse per solum auxilium extrinsecum, vt propositio data fert. Cuius proinde nulla maior desideratur probatio. Loquimur autem de actibus, qui de facto fiunt: quia hi sunt vt minimum iuxta dictam vniuersalem doctrinam, qui per actionem superadditam à se adæquatè distinctam fiunt. An verò intra latissimum possibilitatis campum sint aliqui se ipsis à suis principijs citra actionem superadditam dependentes, atque adeò impotes, vt aliter, quàm ab iisdem principijs, fiant, nec negamus modò, nec affirmamus.

85 Ex dictis inferitur, malè excepisse Egidium Lusitanum ab vniuersali doctrinà actuum supernaturalium statutà visionem beatificam: quasi hæc per auxilium Dei extrinsecum ab intellectu fieri nequeat; eo quòd lumen gloriæ, vt putat, non solum exercet in visionem munus causæ effectiue: eam cum intellectu faciendo, sed etiam munus causæ formalis manifestando obiectum: primumque munus benè per auxilium extrinsecum suppleri potest, secus secundum. Sed malè, inquam. Primò; quia lumen gloriæ in genere tantum causæ efficientis manifestat obiectam, faciendo cum intellectu visionem, quæ manifestatio eius formalis est: nulla quippe manifestatio obiecti formalis excogitari potest; quæ non sit formalis obiecti præsentatio, siue notificatio: qualis sola visio est, non lumen. Secundò; quia lumen non est forma visionis intrinsecè constituens ipsam, cum sit ab eà adæquatè distinctum, vt supponit Egidius ipse; neque est titulus, cur visio beatifica in vniuersum essentialiter sit connexa cum lumine, vt ex dictis hætenus constat. Ergo, quidquid sit de alio influxu luminis in visionem spectante ad genus causæ formalis, poterit optimè stare visio sine illo, atque adeò sine ipso lumine, per solum auxilium extrinsecum ab intellectu facta.

86 Deinde inferitur, malè etiam Arrub. apud Ripald. sect. 5. requirere ad actus supernaturales liberos præ necessarijs effectuum concursum aut habitus infusi, si adest, aut saltem gratiæ præuenientis, quæ in sancta cogitatione, aut etiam in motu voluntatis indeliberato consistit: quasi absque tali concursu libertas talium actuum stare non possit. Malè, inquam. Primò; quia ad rem nullum discrimen extat inter actus necessarios, & liberos; cum ad vtrosque debeat moueri voluntas per præuiam cogitationem; nec magis hi, quàm illi possant huius concursum effectuum in defectu habitus. Secundò; quia ad neutros requiritur huiusmodi effectibus concursus dictæ præuiæ cogitationis; cum sat sit, eam concurrere per modum conditionis, siue causæ moralis illuminantis, allicientis, mouentisque voluntatem ad operandum, vt mouet præuiam cogitatio etiam ad actus naturales, iuxta doctrinam vniuersalem traditam à nobis in Pharo disp. 7. q. 1. hypoth. 1.

87 Quarunt hic aliqui, vt videre est apud Recupit. lib. 6. q. 19. quænam sit causa subiectiua, atque etiam efficiens luminis gloriæ. In qua questione certum est primò, lumen gloriæ in in-

tellectu subiectari: quia datur ad eleuandum illum, vt videat Deum, iuxta dicta q. 3. In meà autem sententià non distinguente realiter intellectum ab animà adhuc est certius: quia non est aliud ab intellectu, in quo subiectetur. Secundò certum est, lumen gloriæ à solo Deo fieri; ipso intellectu non concurrente ad effectiorem eius: id enim commune est habitibus supernaturalibus, quale lumen est, à solo Deo infundi, vt concurs Theologorum sententia tenet. Dubitari tamen potest, an Christi humanitas vt physicum Dei instrumentum concurrat ad productionem luminis. Partem affirmatiuam tanquam probabilem tradit Soar. tom. 1. in 3. p. disp. 3. sec. 1. & latè tuerur Recupit. supra. Qui ad rem videndi. Ego enim ad materiam de Incarnatione, ad quam istud pertinet dubium, illud remitto.

Deinde quarunt hic nonnulli, an lumen gloriæ in ratione doni accidentalis sit omnium maximum. De qua questione opportuniùs alibi. Videatur interim Franc. Amic. 1. p. disp. 9. sec. 13. Vbi ex professò tractat illam.

QVAESTIO VI.

An sit possibilis species impressa, per quam Deus intuitiue videri possit.

89 **Q**uid nomine speciei impressæ veniat intelligendum, satis est notum ex Philosophià; ex dictisque à nobis in Pharo Scient. disp. 1. q. 1. & seqq. nimirum quædam qualitas, quæ instar cuiusdam seminis obiecti cognoscendi potentiam cognoscitiuam inuadit ad eius cognitionem faciendam, concurrente scilicet ad hanc effectiue simul cum illà iuxta nostram, & communem sententiam ibidem statutam. De huiusmodi igitur qualitate quærimus, an sit possibilis in ordine ad cognoscendum Deum intuitiue, & sicuti est in se. Negant communiter Thomistæ, Caiet. 1. p. q. 12. art. 2. Bana. ibid. dub. 1. Zumel disp. 2. Ripa dub. 2. Nazar. contr. 1. Nauarret. contr. 34. §. 2. Gonzal. disp. 25. sec. 3. Machin. disp. 15. sec. 1. Ioan. à S. Th. & Carmelitani ad eum art. 2. cum Syluestro, Ferrar. Sor. & cæteris omnibus communiter. Quibus accedunt ex nostris Arrub. 1. p. disp. 16. cap. 4. Gran. tract. 4. de Visione disp. 5. sec. 3. Tann. 1. p. disp. 2. q. 6. dub. 2. num. 11. & Ripalda in manuscriptis de visione, necnon Franc. Amic. 1. p. disp. 9. sec. 4. Recupit. lib. 6. q. 21. Quiros disp. 25. sec. 2. & seqq. & Derkenis disp. 7. de Deo cap. 7. Pro affirmatiuà verò sententià stant Mol. 1. p. q. 12. art. 2. disp. 1. Valen. q. 12. pun. 2. Falol. dubit. 10. Vazq. disp. 38. Becan. tract. 1. cap. 9. q. 2. Herice disp. 40. cap. 8. Soar. lib. 2. de Attrib. cap. 13. & disp. 30. Metaph. sec. 11. & tom. 1. in 3. p. disp. 29. sec. 2. Salas 1. 2. tract. 2. disp. 5. sec. 2. num. 33. Egid. Lusit. lib. 8. de Beat. p. 2. q. 2. art. 2. Arriaga tom. 1. in 1. p. disp. 8. sec. 2. subl. 3. Alarc. tract. 1. disp. 3. cap. 2. Gasp. Hurt. 1. p. disp. 10. diff. 3. Onied. 1. 2. tract. 1. contr. 8. punc. 4. & in Philos. contr. 13. de Anim. Præposit. 1. p. q. 12. art. 2. dnb. 2. Martinon disp. 8. sec. 3. Veken. disp. 11. n. 35. & apud eos alij.